

УДК [351.753:351.85](476)

В. В. Чумак**Адміністративно-правове регулювання обігу зброї,
що має культурну цінність, у Республіці Білорусь**

Проаналізовано нормативно-правові акти, які регулюють обіг зброї, що має культурну цінність, у Республіці Білорусь. Встановлено порядок обігу і перелік видів зброї, що має культурну цінність у Республіці Білорусь. Зазначено, що колекціонування та експонування зброї, яка має культурну цінність, мають право здійснювати організації та громадяни Республіки Білорусь, які мають ліцензії на колекціонування та експонування зброї. Визначено перелік підрозділів, які здійснюють контроль за обігом на території Республіки Білорусь зброї, що має культурну цінність.

Ключові слова: правове регулювання, культурна цінність, зброя, обіг, Республіка Білорусь.

Останнім часом в Україні одним із факторів погіршення криміногенної обстановки є зростання рівня озброєності злочинного світу. У такій ситуації особливої актуальності та гостроти набувають проблеми боротьби з незаконним обігом вогнепальної зброї.

Неконтрольований обіг зброї набув організованого і транснаціонального характеру. Боротьба з незаконним обігом зброї посідає важливе місце в діяльності із запобігання злочинам, оскільки характеризується подвійною превенцією: окрім припинення незаконних дій щодо продажу зброї попереджаються і тяжкі наслідки, які можуть настати під час протиправного застосування зброї [1, с. 2].

Процеси демократизації суспільства в Україні, рівність різних форм власності посилюють підприємницьку активність щодо здійснення різних видів діяльності, у тому числі виробництв, робіт і послуг, які пов'язані з використанням потенційно небезпечних технологій, предметів і речовин та потребують відповідного правового регулювання й контролю.

Зазначені проблеми порушено у працях таких учених: О. М. Бандурки, С. М. Гусарова, А. Т. Комзюка, І. Г. Кириченка, С. В. Лихачова, Д. В. Осінцева, С. Д. Поддінева та інших, але порядок обігу зброї, що має культурну цінність, з урахуванням досвіду Республіки Білорусь не розглядався.

Цінність накопиченого у Республіці Білорусь досвіду міліцейського будівництва пояснюється географічною близькістю цієї країни, спорідненістю вирішуваних проблем і необхідністю поглиблення співробітництва у боротьбі з транснаціональною злочинністю.

Метою статті є визначення правових підстав та порядку обігу зброї, що має культурну цінність, у Республіці Білорусь та обґрунтування можливості запровадження відповідного досвіду Республіки Білорусь у сфері правового регулювання України.

Порядок обігу на території Республіки Білорусь зброї, що має культурну цінність, встановлюється Президентом Республіки Білорусь [2, с. 82].

До зброї, що має культурну цінність, відноситься: зброя, яка включена до Державного списку історико-культурних цінностей Республіки Білорусь; зброя, що становить Музейний фонд Республіки Білорусь; зброя, яка представлена в установленому порядку в Департамент з охорони історико-культурної спадщини та реставрації Міністерства культури Республіки Білорусь для вирішення питання про її включення до Державного списку історико-культурних цінностей Республіки Білорусь; зброя, яка підпадає під категорії, встановлені в затвердженому Радою Міністрів Республіки Білорусь Списку категорій культурних цінностей, вивезення яких із території Республіки Білорусь обмежене [3].

Визнання зброї такою, яка має культурну цінність, відбувається також за результатами історико-культурної чи мистецтвознавчої експертизи. Державним органом, відповідальним за організацію та проведення історико-культурної та мистецтвознавчої експертизи зброї, є Міністерство культури Республіки Білорусь. Історико-культурна або мистецтвознавча експертиза відносно іншої зброї проводиться за заявами власників цієї зброї, що подається до Міністерства культури Республіки Білорусь [3].

Добровільно здану, а також передану в доход держави зброю, визнану за результатами історико-культурної чи мистецтвознавчої експертизи такою, що має культурну цінність, підлягає передачі державним музеям, визначеним Міністерством культури Республіки Білорусь і мають ліцензії на колекціонування зброї, видані Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь в установленому законодавством порядку.

Інша зброя, визнана за результатами історико-культурної чи мистецтвознавчої експертизи такою, що має культурну цінність, повертається власникам цієї зброї.

На території Республіки Білорусь забороняються: продаж і дарування зброї, що має культурну цінність, включеної до Державного списку історико-культурних цінностей Республіки Білорусь, або яка входить до Музейного фонду Республіки Білорусь; пересилка зброї, що має культурну цінність [2, с. 83; 3].

Зброя, що має культурну цінність, придбана громадянами Республіки Білорусь та організаціями, за винятком експертних і спеціально створених для колекціонування організацій державних військових формувань та воєнізованих організацій, митних органів та органів прокуратури, у 10-денний термін із моменту придбання підлягає реєстрації в органах внутрішніх справ за місцем проживання громадянина (за місцем розташування організації). Під державними військовими формуваннями та воєнізованими

організаціями розуміються збройні сили, органи прикордонної служби, внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ, органи державної безпеки, Служба безпеки Президента Республіки Білорусь, Оперативно-аналітичний центр при Президентові Республіки Білорусь, органи внутрішніх справ, органи фінансових розслідувань Комітету державної безпеки Республіки Білорусь, органи і підрозділи Міністерства з надзвичайних ситуацій Республіки Білорусь, Слідчий комітет Республіки Білорусь.

Для реєстрації придбаної зброї, що має культурну цінність, організації та громадяни Республіки Білорусь представляють до територіального органу внутрішніх справ заяву, документи, які підтверджують законність придбання цієї зброї, укладення історико-культурної чи мистецтвознавчої експертизи.

Під час реєстрації зброї, що має культурну цінність, територіальним органом внутрішніх справ видається організації або громадянину Республіки Білорусь дозвіл на зберігання такої зброї терміном на три роки. Дозвіл на носіння зброї, що має культурну цінність, органами внутрішніх справ не видається.

Носіння зброї, що має культурну цінність, дозволяється тільки з історичними костюмами під час участі громадян в історико-культурних чи інших масових заходах, що проводяться державними органами, музеями, державними або громадськими культурно-освітніми організаціями. Проведення зазначених заходів має бути погоджене з Міністерством культури і Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь.

Дарування та успадкування зброї, що має культурну цінність, здійснюється в загальному порядку, який встановлено законодавством Республіки Білорусь, за винятком зброї, яка включена в Державний список історико-культурних цінностей Республіки Білорусь або яка входить до Музейного фонду Республіки Білорусь.

Колекціонування та експонування зброї, що має культурну цінність, мають право здійснювати організації та громадяни Республіки Білорусь, які одержали ліцензії на колекціонування та експонування таких видів, типів, моделей зброї, які видані Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь в установленому законодавством порядку [2, с. 84; 3].

Експертна і спеціально створені для колекціонування зброї організації державних військових формувань та воєнізованих організацій, митних органів та органів прокуратури вправі здійснювати колекціонування та експонування зброї, що має культурну цінність, без отримання ліцензії на її колекціонування.

Колекціонування та експонування зброї, що має культурну цінність, здійснюється в загальному порядку, який встановлено законодавством Республіки Білорусь для колекціонування та експонування зброї.

Облік, зберігання, перевезення, транспортування зброї, що має культурну цінність, здійснюються в загальному порядку, який встановлено законодавством Республіки Білорусь для обліку, зберігання, перевезення, транспортування зброї.

Особливості обліку, зберігання, перевезення, транспортування державними музеями зброї, що має культурну цінність, визначаються Міністерством культури Республіки Білорусь за погодженням із Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь.

Ввезення іноземними громадянами або іноземними організаціями на територію Республіки Білорусь зброї, що має культурну цінність, відповідно до законодавства цих держав, може бути здійснене тільки з метою її експонування або участі в історико-культурних чи інших масових заходах, що проводяться державними органами, музеями, державними або громадськими культурно-просвітницькими організаціями за погодженням з Міністерством культури Республіки Білорусь та Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь.

Після завершення митного огляду така зброя з метою забезпечення її збереження повинна бути передана тій організації Республіки Білорусь, котра оформила запрошення іноземному громадянину або іноземній організації.

Ввезення на територію Республіки Білорусь та вивезення за її межі зазначеної зброї проводиться за наявності дозволів органів внутрішніх справ, що видаються в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ Республіки Білорусь [3].

Тимчасове вивезення за межі Республіки Білорусь зброї, котра має культурну цінність, здійснюється за наявності дозволів Міністерства внутрішніх справ Республіки Білорусь та Міністерства культури Республіки Білорусь.

Вивезення на постійне зберігання за межі Республіки Білорусь зброї, що має культурну цінність, забороняється, за винятком випадків, передбачених міжнародними договорами та іншими актами законодавства Республіки Білорусь [2, с. 85; 3].

Вилучення зброї, що має культурну цінність, здійснюється в загальному порядку, який встановлено законодавством Республіки Білорусь для вилучення зброї [3].

Контроль за обігом на території Республіки Білорусь зброї, що має культурну цінність, у межах своєї компетенції здійснюють Міністерство внутрішніх справ, Міністерство культури, Комітет державної безпеки, Державний митний комітет, Державний прикордонний комітет Республіки Білорусь.

Підсумовуючи викладене, можемо констатувати:

– нині в нашій країні існує об'єктивна необхідність в удосконаленні правового регулювання обігу історичної, антикварної, художньої зброї для збереження культурної спадщини. При цьому на

зброю, яка має культурну цінність, має розповсюджуватись спеціальний режим, що включає в себе разом із правовим режимом обігу зброї і режим охорони культурних цінностей;

– вивчення досвіду Республіки Білорусь із питань правового регулювання обігу зброї, що має культурну цінність, у Республіці Білорусь заслуговує на увагу. І може бути використаний з метою вдосконалення діяльності та подальшого розвитку ліцензійно-дозвільної системи в Україні;

– в нашій державі на законодавчому рівні є нагальною потреба визначити порядок придбання, обліку, зберігання, носіння, вилучення, дарування, транспортування, колекціонування, експонування зброї, що має культурну цінність. Враховуючи вищевикладене, вважаємо за необхідне прийняття відповідного нормативно-правового акта, який регулюватиме обіг зброї, що має культурну цінність, в Україні.

Список використаних джерел: 1. Міняйло Н. С. Транснаціональна злочинна діяльність у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї: кримінально-правове та кримінологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Міняйло Ніна Євгенівна. – Київ, 2012. – 19 с. 2. Административно-правовые режимы Республики Беларусь : учебник / под общ. ред. В. Ф. Ермоловича ; М-во внутр. дел Республики Беларусь, учреждение образования «Акад. М-ва внутр. дел Республики Беларусь». – Минск : Акад. МВД, 2013. – 291 с. 3. О некоторых вопросах оборота оружия на территории Республики Беларусь : указ Президента Республики Беларусь от 4 апр. 2003 г. № 134 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravo.levonevsky.org/bazaby09/sbor42/text42506.htm>.

Надійшла до редколегії 30.05.2014

Чумак В. В. Административно-правовое регулирование оборота оружия, имеющего культурную ценность, в Республике Беларусь

Проанализированы нормативно-правовые акты, регулирующие оборот оружия, имеющего культурную ценность, в Республике Беларусь. Установлен порядок оборота и перечень видов оружия, имеющего культурную ценность, в Республике Беларусь. Указано, что коллекционирование и экспонирование оружия, имеющего культурную ценность, имеют право осуществлять организации и граждане Республики Беларусь, обладающие лицензиями на коллекционирование и экспонирование оружия. Определён перечень подразделений, осуществляющих контроль за оборотом на территории Республики Беларусь оружия, имеющего культурную ценность.

Ключевые слова: правовое регулирование, культурная ценность, оружие, оборот, Республика Беларусь.

Chumak V. V. Administrative and legal regulation of weapons that have a cultural value in Belarus

The regulations, that regulate the circulation of weapons that have cultural value in Belarus, are analyzed. A procedure for arms trafficking, that has cultural value in Belarus, is established. A list of weapons and ammunition, that has cultural value in Belarus, is established.

It is stated, that a weapon, which has cultural value, include: weapons, which included a list of the State Historical and Cultural Values of the Republic of Belarus; weapon, that is in the Museum Fund of the Republic of Belarus; weapon, that is presented in the prescribed manner to the Department for the Protection of historical and cultural heritage and restoration of the Ministry of Culture of the Republic of Belarus to decide on its inclusion in the list of the State Historical and Cultural Values of the Republic of Belarus; weapons, that fall under the categories set out in the rules approved by the Council of Ministers of the Republic of Belarus the categories of cultural property export them from the Republic of Belarus is limited.

It is set, that collecting and exhibiting weapons, that have cultural value, can be done by organizations and citizens of Belarus, who are licensed to collecting and exhibiting these types, styles, models, weapons, issued by Ministry of Interior of the Republic of Belarus in accordance with legislation.

It is stated, that accounting, storage, transportation, transportation of weapons that have cultural value, are carried out in a general way, which is set by the legislation of the Republic of Belarus for registration, storage, transportation, transportation of weapons.

This article states, that the removal of weapons, that have cultural value, is carried out in a general way, which is set by law of the Republic of Belarus to extract weapons.

The list of departments, that exercise control over the circulation of the Republic of Belarus of arms, that has cultural value, is set.

Keywords: regulation, cultural value, weapons, circulation, Republic of Belarus.

